

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Smiljko Sokol, predsjednik Suda, te suci Marijan Hranjski, Petar Klarić, Jurica Malčić, Ivan Matija, Ivan Mrkonjić, Jasna Omejec, Željko Potočnjak, Agata Račan, Emilija Rajić, Vice Vukojević i Milan Vuković, odlučujući u postupku za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom, na sjednici održanoj dana 23. siječnja 2002. godine, donio je

ODLUKU

Pokreće se postupak za ocjenu suglasnosti s Ustavom odredbi članka 7. alineje 4. i članka 58. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (»Narodne novine«, broj 33/01), te se

ukidaju:

- odredba članka 7. alineje 4.
- odredbe članka 58.

Obrazloženje

1. Na temelju ovlaštenja propisanog člankom 36. stavkom 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 99/99), Ustavni sud Republike Hrvatske sam je pokrenuo postupak za ocjenu suglasnosti s Ustavom odredbi članka 7. alineje 4. i članka 58. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (»Narodne novine«, broj 33/01, u daljnjem tekstu: Zakon o izboru).

Odredba članka 7. alineje 4. Zakona o izboru glasi:

»Članu predstavničkog tijela mandat prestaje prije isteka redovitoga četverogodišnjeg mandata u sljedećim slučajevima:

– ako se naknadno sazna za razloge zbog kojih nije mogao biti izabran za člana predstavničkog tijela, danom donošenja odluke Ustavnog suda«.

Odredba članka 58. Zakona o izboru glasi:

»Ako se u tijeku trajanja mandata predstavničkog tijela utvrdi da pojedini njegov član u postupku kandidiranja ili izbora nije ispunjavao koji od uvjeta za kandidiranje ili izbor propisan ovim zakonom, Ustavni sud Republike Hrvatske donijet će u roku od 30 dana od dana primitka prijedloga odluku kojom će utvrditi prestanak njegova mandata.

Prijedlog za donošenje odluke Ustavnog suda iz stavka 1. ovoga članka mogu dati politička stranka i nositelj nezavisne liste koji su sudjelovali na izborima za predstavničko tijelo«.

2. Nadležnost Ustavnog suda Republike Hrvatske utvrđena je člankom 128. Ustava Republike Hrvatske.

U postupcima vezanim uz izbore nadležnost Ustavnog suda utvrđena je alinejom 8. članka 128. Ustava Republike Hrvatske. Prema toj odredbi Ustavni sud Republike Hrvatske nadzire ustavnost i zakonitost izbora i državnog referenduma i rješava izborne sporove koji nisu u djelokrugu sudova.

Ustavni sud Republike Hrvatske, prema odredbi članka 128. alineje 10. Ustava, obavlja i druge poslove određene Ustavom.

Odredbom članka 131. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske između ostalog je propisano da se uvjeti i rokovi za pokretanje postupka ocjene ustavnosti i zakonitosti, postupak i pravno djelovanje njegovih odluka, zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda zajamčenih Ustavom i druga pitanja važna za izvršavanje dužnosti i rad Ustavnog suda uređuju Ustavnim zakonom o Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

Prema stavku 2. istog članka ustavni zakon donosi se po postupku određenom za promjenu Ustava.

Sukladno navedenom, nadležnost Ustavnog suda Republike Hrvatske može se odrediti samo Ustavom Republike Hrvatske.

Dakle, Ustav i Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske jedini su propisi kojima se uređuje organizacija i nadležnost Ustavnog suda. Zakonom koji nema značaj ustavnog zakona, niti bilo kojim drugim propisom, ne može se zadirati niti u organizaciju niti u nadležnosti Ustavnog suda.

3. Zakon o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nije ustavni zakon, pa se njime nije mogla proširiti nadležnost Ustavnog suda izvan djelokruga njegovih poslova utvrđenih Ustavom Republike Hrvatske, a razrađenih Ustavnim zakonom o Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

Prema odredbama glave IX. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (članci 84. do 92.), Ustavni sud rješava izborne sporove, koji su hitni (Ustavni sud je dužan donijeti odluku o žalbi protiv rješenja nadležnog izbornog povjerenstva u roku od 48 sati od dana dostave žalbe), te provodi nadzor nad ustavnošću i zakonitošću izbora, najkasnije do proteka roka od 30 dana od službene objave rezultata izbora. Prema tome, ne postoji mogućnost da Ustavni sud nakon proteka tog roka nadzire ispunjavanje uvjeta za kandidiranje ili za izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Nasuprot tome, odredbama članka 58. Zakona o izboru, propisana je nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje o prijedlogu odnosno za donošenje odluke (u roku od 30 dana) kojom će Sud tijekom trajanja mandata, utvrditi prestanak mandata članu predstavničkog tijela ako se utvrdi da u postupku kandidiranja ili izbora nije ispunjavao koji od uvjeta za kandidiranje ili izbor propisanih Zakonom.

Tom se odredbom, dakle, proširuje nadležnost Ustavnog suda, a da za to ne postoji ustavna osnova.

4. S obzirom da je ocijenio neustavnom odredbu Zakona o izboru, kojom je stavljeno u nadležnost Ustavnom sudu donošenje odluke kojom se utvrđuje prestanak mandata članu predstavničkog tijela (ako se naknadno utvrdi da u postupku kandidiranja ili izbora nije ispunjavao koji od uvjeta za kandidiranje ili izbor propisanih Zakonom), Sud nalazi neustavnom i odredbu članka 7. alineje 4. Zakona o izboru kojom je dan donošenja takve odluke Ustavnog suda propisan kao dan prestanka mandata članu predstavničkog tijela prije isteka redovitog četverogodišnjeg mandata.

Zbog navedenih razloga, Ustavni sud je ukinuo odredbu članka 7. alineje 4. i odredbe članka 58. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Broj: U-I-39/2002

Zagreb, 23. siječnja 2002.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik

dr. sc. Smiljko Sokol, v. r.